

Spis treści

1. Historia ortopedii i rehabilitacji

Andrzej Nowakowski 1

2. Ortopedia i rehabilitacja we współczesnym ujęciu

Wiktor Dega, Kazimiera Milanowska 7

- 2.1. Zadania ortopedii 7
- 2.2. Rozwój współczesnej rehabilitacji 8
- 2.3. Rozwój rehabilitacji w Polsce 9

3. Wprowadzenie do fizjopatologii narządu ruchu

Stanisław Piątkowski, Tomasz Kotwicki 11

- 3.1. Kości 11
- 3.2. Stawy 14
- 3.3. Mięśnie 15
- 3.4. Biomechaniczne właściwości narządu ruchu 17
- 3.5. Kompensacyjne oraz adaptacyjne właściwości narządu ruchu 19

4. Łacińsko-polskie mianownictwo ortopedyczne

Witold Marciniak, Stanisław Piątkowski 21

5. Filogenetyczne i ontogenetyczne uwarunkowania chodu

Marek Józwiak 27

- 5.1. Chód 27
- 5.2. Mechanizm chodu 30
- 5.3. Ocena chodu 34

6. Badanie narządu ruchu

Wiktor Dega, Witold Marciniak 39

- 6.1. Wywiady 39
- 6.2. Oglądanie 40
- 6.3. Badanie dotykiem 41
- 6.4. Ocena zmian statyczno-dynamicznych 42
- 6.5. Pomiary długości i obwodów kończyn 43
- 6.6. Technika badania narządu ruchu 45
- 6.7. Badanie ruchowych sprawności mięśni 58
- 6.8. Ocena chodu patologicznego 68

7. Zastosowanie badań elektrofizjologicznych w ortopedii i rehabilitacji

Jadwiga Koczocik-Przedpelska 71

8. Ból przewlekły w chorobach narządu ruchu

Jerzy Garstka 76

9. Sposoby leczenia ortopedycznego

Stanisław Piątkowski, Jarosław Czubak 88

- 9.1. Leczenie bezoperacyjne 89
- 9.2. Metody leczenia operacyjnego 105

10. Mikrochirurgia w ortopedii, traumatologii i replantacji kończyn

Władysław Manikowski 109

- 10.1. Podstawy mikrochirurgii w ortopedii 109
- 10.2. Replantacje kończyn i palców – zasady postępowania 112
- 10.3. Podsumowanie – zasady ogólne mikrochirurgii 113

11. Pielęgnowanie chorego w ortopedii i rehabilitacji

Wanda Małecka 115

- 11.1. Rola i zadania pielęgniarki w leczeniu ortopedyczno-rehabilitacyjnym 115
- 11.2. Standardy opieki pielęgniarskiej 116
- 11.3. Przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego 116
- 11.4. Opieka pielęgniarska na OIOM – pooperacyjna 117
- 11.5. Udział pielęgniarki w zespole terapeutycznym i rehabilitacyjnym 117
- 11.6. Pielęgnowanie chorego w opatrunku gipsowym 118
- 11.7. Pielęgnowanie chorego w rehabilitacji 119

12. Usprawnianie chorych z dysfunkcjami narządu ruchu

Grażyna Cywińska-Wasilewska, Kazimiera Milanowska, Krystyna Szambelan, Janina Tomaszewska 123

12.1. Lecznicze usprawnianie	123	14.6. Nazewnictwo: od wrodzonej dysplazji i zwichnięcia stawu biodrowego do rozwojowej dysplazji i zwichnięcia stawu biodrowego	
12.2. Kinezyterapia		<i>Jarosław Czubak</i>	166
<i>Grażyna Cywińska-Wasilewska, Janina Tomaszewska</i>	123	14.7. Obraz kliniczny wady	
12.3. Fizykoterapia		<i>Jarosław Czubak</i>	166
<i>Grażyna Cywińska-Wasilewska, Janina Tomaszewska</i>	132	14.8. Obrazowanie stawu biodrowego	
12.4. Hydroterapia i balneoterapia		<i>Jarosław Czubak</i>	171
<i>Kazimiera Milanowska</i>	139	14.9. Leczenie rozwojowej dysplazji stawu biodrowego w zależności od wieku w chwili ustalenia rozpoznania	
12.5. Terapia zajęciowa		<i>Jarosław Czubak</i>	176
<i>Grażyna Cywińska-Wasilewska, Janina Tomaszewska</i>	143	14.10. Jałowa martwica bliższego końca kości udowej jako następstwo leczenia zachowawczego lub operacyjnego	
12.6. Zadania i metody pracy psychologa		<i>Jacek Kruczyński</i>	189
<i>Krystyna Szambelan</i>	146		
12.7. Rehabilitacja społeczna i zawodowa			
<i>Krystyna Szambelan</i>	147		
13. Przyczyny i klasyfikacja wad wrodzonych narządu ruchu		15. Szpotawość biodra dziecięcego	
<i>Władysław Manikowski, Marek Józwiak</i>	154	<i>Wiktor Dega, Witold Marciniak</i>	194
13.1. Uwagi ogólne	154	16. Wrodzony niedorozwój uda	
13.2. Klasyfikacja	154	<i>Witold Marciniak</i>	196
13.3. Etiologia	155	16.1. Wrodzone udo krótkie	196
13.4. Wady wrodzone kończyny górnej	156	16.2. Wrodzony niedorozwój bliższego końca kości udowej	196
13.5. Wady wrodzone kończyny dolnej	158		
14. Rozwojowa dysplazja i zwichnięcie stawu biodrowego		17. Biodro dziecięce bolesne	
<i>Jarosław Czubak, Jacek Kruczyński</i>	159	<i>Marek Napiontek, Paweł Koczewski</i>	202
14.1. Rozwój stawu biodrowego w okresie życia wewnątrzmacicznego		17.1. Przemijające zapalenie stawu biodrowego	
<i>Jarosław Czubak</i>	159	<i>Marek Napiontek</i>	202
14.2. Anatomia stawu biodrowego. Odmienności anatomiczne stawu biodrowego u płodu i noworodka		17.2. Choroba Legga-Calvégo-Perthesa	
<i>Jarosław Czubak</i>	161	<i>Marek Napiontek</i>	204
14.3. Anatomia patologiczna dysplazji i zwichnięcia stawu biodrowego		17.3. Młodzieńcze złuszczenie głowy kości udowej	
<i>Jarosław Czubak</i>	163	<i>Paweł Koczewski</i>	211
14.4. Etiologia rozwojowej dysplazji stawu biodrowego		18. Pierwotna protruzja panewki	
<i>Jarosław Czubak</i>	164	<i>Andrzej Pucher</i>	220
14.5. Występowanie rozwojowej dysplazji stawu biodrowego		18.1. Etiologia i patogeneza	220
<i>Jarosław Czubak</i>	165	18.2. Objawy kliniczne	220
		18.3. Objawy radiologiczne	220
		18.4. Leczenie	221
		19. Wrodzone zwichnięcie stawu kolanowego	
		<i>Marek Napiontek</i>	222
		19.1. Etiologia i patogeneza	222
		19.2. Obraz kliniczny	222
		19.3. Obraz radiologiczny	222
		19.4. Leczenie	223

- 20. Wrodzone i nawykowe podwichnięcie lub zwichnięcie rzepki**
Marek Józwiak 225
- 21. Zaburzenia osi kolan u dzieci i młodzieży**
Marek Napiontek 228
- 21.1. Zachowanie się osi kończyn dolnych w trakcie rozwoju dziecka 228
 21.2. Fizjologiczna koślawość kolan 228
 21.3. Fizjologiczna szpotawość kolan 228
 21.4. Przeprost stawu kolanowego na tle wiotkości 230
- 22. Torbiel podkolanowa. Torbiel Bakera**
Ryszard Włodarczyk 232
- 23. Uszkodzenia wewnętrzne stawu kolanowego**
Jacek Kruczyński, Krzysztof Ruszkowski 233
- 23.1. Epidemiologia urazowych uszkodzeń wewnętrznych stawu kolanowego 233
 23.2. Podstawowe objawy, metody badania klinicznego i badania dodatkowe 234
 23.3. Rola artroskopii we współczesnej chirurgii stawu kolanowego 235
 23.4. Ostry uraz stawu kolanowego – zasady postępowania 235
 23.5. Uszkodzenia więzadeł i niestabilności stawu kolanowego 236
 23.6. Urazowe zwichnięcia stawu kolanowego 243
 23.7. Uszkodzenia łąkotec 243
 23.8. Uszkodzenia urazowe chrząstki stawowej 246
 23.9. Urazowe zwichnięcie rzepki 249
- 24. Bolesny staw kolanowy u dzieci**
Marek Napiontek 251
- 25. Choroba Blounta, pischzel szpotawa u dzieci i młodzieży**
Jarostaw Czubak 254
- 25.1. Etiologia 254
 25.2. Objawy kliniczne 254
 25.3. Ocena radiologiczna 254
 25.4. Różnicowanie 255
 25.5. Leczenie 255
- 26. Wrodzone wady goleni i stopy**
Witold Marciniak, Marek Napiontek 256
- 26.1. Wrodzone zagięcia pischzeli
Witold Marciniak 256
 26.2. Wrodzony brak strzałki
Witold Marciniak 260
 26.3. Wrodzony brak pischzeli
Witold Marciniak 263
- 26.4. Wrodzone przewężenie goleni i stopy
Witold Marciniak 264
 26.5. Wrodzona stopa końsko-szpotawa
Witold Marciniak, Marek Napiontek 265
 26.6. Przywiedzenie przodostopia
Marek Napiontek 282
 26.7. Wrodzona stopa płaska
Witold Marciniak 285
 26.8. Wrodzona stopa piętowa
Witold Marciniak 287
 26.9. Wrodzona stopa rozszczepiona i ubytki promieni stopy
Witold Marciniak 288
 26.10. Wrodzony zrost kości stępu
Witold Marciniak 288
 26.11. Dodatkowe kości stopy
Witold Marciniak 289
 26.12. Wrodzone wady palców stóp
Witold Marciniak 290
- 27. Zniekształcenia wzrostowe i nabyte stopy**
Marek Napiontek 296
- 27.1. Stopa płasko-koślawą statyczną 296
 27.2. Stopa płasko-koślawą przykurzoną. Wrodzone połączenia (synostozy) kości stępu 300
 27.3. Stopa wydrążona idiopatyczna 301
 27.4. Stopy wrażliwe, stopy bolesne 301
 27.5. Przerośnięty guz piętowy 304
- 28. Inne zmiany stopy**
Witold Marciniak 306
- 28.1. Chód „gołębi” 306
 28.2. Stopa końsko-szpotawa porażenna poiniekcyjna 306
 28.3. Zespół cieśni kanału stępu 308
 28.4. Przykurcz ischemiczny *Volkman*na kończyny dolnej 308
 28.5. Neuralgia *Mortona* 309
 28.6. Paznokcieć wrośnięty 309
- 29. Anatomia i ocena czynności ręki**
Władysław Manikowski, Hieronim Strzyżewski 311
- 29.1. Anatomia czynnościowa i fizjologia ręki 311
 29.2. Badanie stawów kończyny górnej 314
 29.3. Układ mięśniowy 317
 29.4. Podstawowe testy kliniczne ręki 317
 29.5. Badanie układu nerwowego ręki i kończyny górnej 318

Spis treści

30. Wady wrodzone kończyn górnych

Władysław Manikowski 321

- 30.1. Syndaktylia – palcozrost 321
- 30.2. Wrodzone palce nadliczbowe 322
- 30.3. Wrodzone braki i niedorozwoje palców 323
- 30.4. Wrodzone zaburzenia osi palców 324
- 30.5. Ręka rozszczepiona 325

- 30.6. Wrodzony brak kości promieniowej 325
- 30.7. Deformacja *Madelunga* 328
- 30.8. Wrodzone pierścieniowate przewężenia „owodniowe” 328
- 30.9. Palec trzaskający, zakleszczający 329
- 30.10. Wrodzony zrost promieniowo-łokciowy 329
- 30.11. Wrodzone przerosty ręki 329